

Mexiko

Spojené státy mexické
Estados Unidos Mexicanos

Základní údaje

Rozloha:	1 972 550 km ²
Počet obyvatel:	108 700 891 (odhad červenec 2007)
Hustota zalidnění:	54,3 obyv./km ²
Hlavní město:	Ciudad de México (Mexiko)
Úřední jazyky:	španělština
Další jazyky:	indiánské jazyky, zejména náhuatl (aztéčtina), mayština, otomí, zapotéčtina, mixtéčtina aj.
Státní zřízení:	federativní republika
Správní členění:	31 států a federální distrikt hlavního města
Měna:	mexické peso (MXN)

Historický a územní vývoj

- v předkolumbovské době vyspělé indiánské kultury a říše (mj. Zapotékové, Toltékové, Mayové, Aztékové); španělské výboje (Cortéz a další), rozvrácení, zánik říší; 1535-1810 součást místokrálovství Nové Španělsko; 1810-1821 válka za nezávislost; 1822 vyhlášení Mexického císařství, které anektovalo další území Střední Ameriky; 1823 se Mexiko stalo republikou; během 19. století ztráta velkého území ve prospěch USA (Texas, Nové Mexiko, Arizona, Kalifornie); 1863-1864 intervence Francie, francouzská okupace, vyhlášení císařství v čele s Maxmiliánem Habsburským; 1867 svržení císařství, znovu byla ustanovena republika; následovalo mnoho převratů, diktatura Porfirio Díaze (s menší pauzou 1877-1911); občanská válka, svržení Díaze, přijetí demokratické ústavy roku 1917; po II. světové válce relativní stabilita; v polovině 90. let 20. století sociálně etnický

konflikt v podobě guerilly indiánských rolníků z jižních oblastí, který byl uzavřen roku 1996 dohodou mezi vládou a povstalcí, dohoda přiznala práva indiánskému obyvatelstvu

Poloha

- přímořský stát, zabírá severní část Střední Ameriky, území mezi Karibským mořem a Tichým oceánem

Obyvatelstvo

- obyvatelstvo je tvořeno Mexičany: mestici 60 %, běloši (kreolové) 9 %, zbývajících 30 % tvoří hlavně Indiáni (mnoho kmenů), přistěhovalci z Asie a další 1 %
- podle náboženského vyznání je 76,5 % obyvatel římskými katolíky, 6,3 % je protestantů, 3,1 % bez vyznání, ostatní 0,3 %, blíže nespecifikováno 13,8 %
- urbanizace je zhruba na 78 %, ale příliv obyvatel do měst trvale stoupá
- osídlení je nerovnoměrné, suchý sever obydlen málo, tropický jih daleko hustěji, zejména údolí hlavního města a jeho širší okolí

Hospodářství

- hospodářství: jedná se o průmyslově zemědělský stát s významnou těžbou nerostných surovin, Mexiko patří k nejvíce rozvinutým státům Latinské Ameriky, nezaměstnanost dosahuje asi 3 % (ovšem předpokládaná podzaměstnanost 25 %), asi 18 % obyvatel žije pod hranicí chudoby

Zemědělství, lesnictví, rybolov

- zaměstnává 18 % ekonomicky aktivních obyvatel
- hlavní zemědělskou oblastí jsou **pobřežní regiony** a hustě osídlené **kotliny Mexické náhorní plošiny**
- v **jižní části tichomořské nížiny** je soustředěno 50 % všech zavlažovaných půd; pěstuje se *bavlna, sezam, rajčata, citrusy, pšenice, sója, cukrová třtina*
- v **centrální a jižní části tichomořské nížiny** a na pobřeží Mexického zálivu převažuje plantážní rostlinná výroba, zde se pěstuje *cukrová třtina, banány, kokosová palma, ananas, citrusy, tabák, kakao*; živočišná výroba zde soustředěná slouží pro zásobování aglomerace hlavního města
- v **centrální části země** je rostlinná výroba specializovaná na pěstování *kukuřice, pšenice, fazolí* a živočišná výroba na chov *mléčného skotu*

- v **jižním Mexiku, na Yucatánu, v kotlinách Sierry Madre** se na malých hospodářstvích pěstuje *kukuřice, fazole, pálivé papriky*
- v **suchých oblastech jižní části Mexické náhorní plošiny** se rozvíjí extenzivní chov *dobytky* (export do USA)
- místní význam má *sběr* rostlin dávajících *kaučuk, vosk a vlákno*
- rostlinná výroba možná jen na zavlažovaných plochách, kde se pěstuje *bavlník, pšenice, zelenina*
- při polních pracích se ještě využívá značného počtu koní, mul, oslů
- *rybolov* není mnoho rozvinutý, pomalu roste počet ryb lovených pro průmyslové zpracování (sardele, sardinky)
- *těžba dřeva*, největší zásoby dřeva jsou v jedlových lesích na úbočích Sierry Madre; bohaté ale málo využívané jsou vlhké tropické lesy na jihovýchodě země; těží se i vzácné druhy jako např. cedr, eben, mahagon, kampeškové a růžové dřevo; těžba je kontrolovaná, mnohem racionálnější než v ostatních latinskoamerických zemích; asi 50 % těžného dřeva pro průmysl a stavebnictví

Průmysl a těžba

- ze značného nerostného bohatství se těží *ropa* (zejména v oblasti při Mexickém zálivu, tamtéž i *zemní plyn*)
- dále *železná ruda, stříbro, měď, olovo, zinek, zlato, rtuť, molybden, mangan, vizmut, uran, arzen, kadmium, cín, magnezit, černé uhlí, síra, fluorit, fosfáty, grafit, baryt, slída, sůl*
- průmysl zaměstnává 24 % ekonomicky aktivních obyvatel
- nejvýznamnějšími odvětvími jsou *průmysl těžební, hutnictví železa, hutnictví barevných kovů; rozvíjí se průmysl strojírenský a elektrotechnický* (výroba automobilů; na těžbě ropy založen rozsáhlý *průmysl petrochemický*; dále *chemický, gumárenský průmysl, průmysl stavebních hmot, skla a keramiky, dřevozpracující, papírenský průmysl; velmi rozšířený je průmysl textilní i kožedělný a obuvnický; důležité je potravinářství, které je rozmístěno téměř ve všech městech a střediscích zemědělské výroby; též zpracování tabáku; indiánské obyvatelstvo se věnuje uměleckým řemeslům a tradiční výrobě*
- 2/3 průmyslového potenciálu ve shora uvedených odvětvích je soustředěno do oblasti kolem hlavního města (střední část země) a do okolí Monterrey

Služby, doprava

- zaměstnávaly 58 % ekonomicky aktivních obyvatel
- důležitý je cestovní ruch, země má dobré přírodní podmínky, bohatou historii, národní parky; nejnavštěvovanějšími oblastmi jsou hlavní město, Tijuana (hosté z USA), mořské lázně Acapulco, Puerto Vallarta, Mazatlán; atraktivní je poloostrov Yucatán s karibskými lázeňskými středisky Cancún a Cozumel
- dobrá, poměrně kvalitní a rozvinutá dopravní infrastruktura

Regiony

- vyčleňuje se 5 regionů (oficiální statistikou nazývané jako ekonomické zóny): **CENTRÁLNÍ, SEVERNÍ, POBŘEŽÍ MEXICKÉHO ZÁLIVU, SEVEROTICHOOCEÁNSKÝ, JIHOTICHOOCEÁNSKÝ**
- hranice regionů jsou podle států, které do oblasti spadají

1. Centrální region

- nejstarší (co se týká osídlení) a nejhustěji zalidněná oblast
- zabírá asi 14 % celkové rozlohy státu a žije zde asi 50 % všeho obyvatelstva země
- základ hospodářství regionu tvoří *zemědělství a těžební průmysl*
- těžební průmysl v současnosti ustupuje *strojírenství, chemii, petrochemii, elektrotechnice*
- na základě zemědělské produkce je rozvinutý *průmysl zpracovatelský*, hlavně *potravinářský, textilní (konfekce), kožedělný, obuvnický*, což jsou tradiční odvětví
- jádrem regionu je federální distrikt s hlavním městem **Ciudad de México**, další velká centra jsou Guadalajara, Puebla, León, Salamanca

2. Severní region

- leží při hranici Mexika s USA
- je rozlohou největší mezi regiony, zabírá necelou polovinu rozlohy země, žije zde pouze 1/5 z celkového počtu obyvatel státu
- tradiční odvětví hospodářství jsou *těžba rud* a v zemědělství *chov skotu*; jako nové odvětví se rozvíjí *černá metalurgie*
- v pánvích Río Grande del Norte a La Laguna je rozvinuté *závlahové zemědělství*, na zavlažovaných plochách se pěstuje *pšenice, bavlna, vaječná*
- jádrem na západě regionu je Chihuahua centrum *chovu dobytka a těžby rud*
- ve vnitrozemí je důležitý Torreón s *velkými mlýny a bavlnářským průmyslem*
- na jihu leží střediska těžebního průmyslu a barevné metalurgie San Luis Potosí, Zacateca, Fresnillo
- ve východní části leží druhé nejvýznamnější hospodářské středisko země Monterrey, s černou a barevnou metalurgií, elektrotechnikou, potravinářstvím, textilním průmyslem a s výrobou stavebních hmot (cement)
- důležité jsou ropovody a plynovody procházející směrem na Saltillo, Torreón, Chihuahua, do Monclovy (po Monterrey druhé velké středisko černé metalurgie, koksochemického průmyslu, výroby umělých hnojiv)

3. Region pobřeží Mexického zálivu

- převažuje intenzivní rostlinná výroba (pěstování *kávy, bavlníku, cukrové třtiny, citrusů, obilovin*) a živočišná výroba (*chov skotu*)
- na severu se na zavlažovaných půdách pěstují *obilniny*
- v pánvích řek se na základě závlah pěstují *mnohaleté tropické kultury* (program na komplexní využití řek Papaloapan a Grijalva-Usumacinta)
- na poloostrově Yucatán je rozvinuta produkce *vlákna heneguén*
- *rybolov a lov krevet* na pobřeží Mexického zálivu
- hlavním průmyslovým odvětvím je *těžba ropy a zemního plynu* v pásu okolo největšího ropného přístavu Tampico a dále na severu a jihovýchodě regionu
- největší ložiska *síry* jsou na Tehuantepecké šíji, na jejich základě se rozvíjí *chemický průmysl*, zejména výroba *umělých hnojiv*
- další velká střediska jsou Veracruz, Jalapa, Córdoba a Orizaba s *potravinářským a lehkým průmyslem*

4. Severotichooceánský region

- hospodářský rozvoj na základě politiky hospodářské kolonizace periferie země a díky výstavbě zavlažovacích systémů

- díky zavlažování jsou zde velké osevní plochy *pšenice* a jiných kultur (plantáže *bavlníku, cukrové třtiny, citrusů*)
- zemědělské přebytky slouží k zásobování centrálního regionu nebo se vyváží (hlavně do USA)
- průmysl zaměřen hlavně na *zpracovávání zemědělských produktů* (mlýny, jatka, zpracování bavlny)
- několik středisek *těžby a barevné metalurgie*, především *těžba mědi* ve státě Sonora, dále střediska Cananea a Nacosari de García
- *rybolov (tuňáci), lov krevet a krabů* v Kalifornském zálivu
- důležitá střediska Mexicali, Hermosillo, Tijuana

5. Jihotichooceánský region

- nejméně rozvinutá oblast v Mexiku
- v zemědělství převažuje rostlinná výroba (*kukuřice, fazole, pšenice*), v pánvi řeky Balsas a na tichooceánském pobřeží je rozvinuto plantážní zemědělství (*kávovník, cukrová třtina, tropické ovoce*)
- v některých místech i *rybolov*
- v regionu není žádné velké průmyslové středisko
- významné lázně Acapulco, středisko pro distribuci ropy pro přístavy pacifického pobřeží Salina Cruz

Encyklopedická data

- <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mx.html>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Mexiko>
- <http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/stat.asp?StaID={838F11D3-308A-4DE3-BEED-90C9B5AF9827}>
- <http://www.xist.org/cntry/mexico.aspx>
- <http://www.inegi.gob.mx/inegi/default.aspx?s=inegi>

Zajímavosti

- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1185966822-na-cestech/205562260120004-20.02.2006-21:00-acapulco.html?from=80>
- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1096911352-objektiv/205411030400619-31.12.2005-11:30.html?streamtype=RH&from=100>
- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1096911352-objektiv/205411030400821-21.08.2005-10:25.html?from=120>
- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1096911352-objektiv/205411030400717-17.07.2005-10:25.html?from=120>

Hymna

- <http://webnet.webz.cz/index.htm>